



**Bellum Sacrum Ecclesiae Militantis Contra Turcum  
Communem Hostem Christianorum**

**Vaux, Léonard de**

**Leodii, 1685**

Numerus Decimus. Causæ cur tantis conatibus summorum Pontificum,  
exitus non responderit: & ex adverso, tria efficacissima media, ad  
debellandum communem Ecclesiae hostem; potentissima motiva ad  
Bellum ...

---

[urn:nbn:de:hbz:466:1-64991](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-64991)

## NUMERUS DECIMUS.

*Causæ cur tantis conatibus summorum Pontificum, exitus non responderit: & ex adverso, tria efficacissima media, ad debellandum communem Ecclesiæ hostem; & potentissima motiva ad Bellum Sacrum.*

## §. I.

**V**ariæ sunt causæ cur tantis conatibus, tot summorum Ecclesiæ Pastorum exitus non semper responderit. Primò, Imperatorum Græcorum perfidia. Secundò, Quia promiscua, inops, & imbellis, fidelium turba, devotione excitata ad Bellum concurrat. Tertio, Quod eadem Acephala fuit & carens idoneo Duce. Quarto, Quia inter Duces concordia non constitit. Quintò, Quod nervus Belli pecunia deficeret. Siquidem ad tantam expeditionem, opus est: Primò, uno summo Capite, eoque insigni. Secundò, lecto, & veterano

H

milite. Tertio, ærario solido. Quæ tria Reges Christiani hoc tempore, facile præstare possunt, si verè & efficaciter velint.

Auxilia deindè valida, variæ Provinciæ & gentes ultrò præbebunt: quorum omnium subsidiorum nullus fidelior œconomus, ac dispensator desiderari, à fidelibus potest, quàm omnium Christianorum communis Pater, summus Ovis Dominici Pastor. His adde quod Christiani, qui Provincias Turcæ subditas incolunt, durissimamque serviunt servitutem, quin & sola Christiana Turcarum mancipia, multis subindè partibus ipsos Turcas numero superant, uti oculati testes referunt: adeoque hic Turca tria, ille decem, alius viginti possidet mancipia, quæ ut tyrannicum herile jugum excutiant, decertabunt usque ad mortem, cùm servitus Turcica eis ipsa morte sit acerbior.

Exemplo sit Georgius Castriotus, qui anno Domini 1443. Amuratis jugum excutiens, Epiri se Principem constituit, ac solus cum suis Epirotis, per omnem vitam Bellum cum Turca

gessit, multasque, & magnificas, de eo victorias reportavit; unde Turcis ita formidabilis extitit, ut ab eis Scander Begius, idest Alexander magnus, sit nuncupatus.

Quin & solo ejus nomine audito, eum scilicet adventare, illicò velut viso fulmine diffugerent: de cujus gestis planè hæroicis libri tredecim extant. Coævus & quasi collega fuit Joannes Hunniades, cujus paulò ante memini, cognomento Fulmineus, Turcarum terror pariter & Fulmen, qui variis præliis facilè millionem Turcarum cecidit, cujus hoc erat Axioma:  
 „ Turcam à Christianorum Provin-  
 „ ciis, puta ab Italiâ, Germaniâ, Po-  
 „ loniâ, longius esse submovendum:  
 „ nec expectandum donec ipse Chri-  
 „ stianorum regiones invadat: sed in  
 „ Thraciam, & Turciam Christianis  
 „ esse transeundum, ibique cum eo  
 „ conflegendum; perindè ac Alexan-  
 „ der magnus cum Dario in Asia,  
 „ Hannibal cum Romanis in Italia,  
 „ Scipio cum Carthaginensibus in A-  
 „ frica, dimicarunt.

**H**Unniadis, & Scanderbegii; hæquè ac Ladislai affeclæ, imò successores, sunt Reges & Principes Poloni, & Hungari; qui utpotè Turcis, & Tartaris contermini, cum eis-que assiduè Belligerantes, & de inimicis fidei triumphantes, penè solam hanc conficient, si quis eis portionem pecuniæ ad tantum opus necessariæ suppeditet. Imò dumtaxat prænumeret: facilè enim ipsi eam deindè ex victorum spoliis, & Provinciarum, quas subjugabunt tributis refundent. Atque videtur Deus idipsum nuperà eorum clade, tam insigni victoriâ Christianorum præsignificasse, adeoque inchoasse. Sanè apud Turcas in fatis est, & certum quasi oraculum, suum Imperium à Polonis evertendum: alii dicunt à Francis, verius fortasse ab utriusque armis conjunctis.

Quocirca hæc præ aliis expedita, viris sapientibus videtur ratio, sine molestia, sine ambitione, & discordia, quæ inter plures intercedere solet omne hoc negotium absolvendi. Polo-

num enim Regem ultrò sequentur non solum Kosaki Turcarum terror, sed & plurimi Nobiles Poloni, Hungari, Germani, Galli, Itali, Walachi, Moschi, & alii plurimi suis expensis, spe gloriæ vel prædæ illecti, imò non pauci, divinâ spe freti, & æternæ coronæ desiderio, protinus ad Bellum Sacrum convolabunt: præsertim, si summi Pontificis auctoritate, Crucis vexillum, per Verbi Divini præcones levetur, & dilatetur per totum orbem Christianum. Sanè à Danubio ex Walachia, quæ Poloniae adiacet, Constantinopolim usque non nisi decem dierum est iter. Quare id ipsum animo designabat Stephanus Battoreus, sapiens æquè ac magnanimus Poloniae Rex, eâque de causâ foedus contra Turcam cum Philippo II. Hispaniarum Rege pepigerat: dictitans se Philippi, in hoc Bello fore stipendiarium: qui si vixisset, utique, unus ille Turcam profligasset, & Imperio exuisset; præsertim Persa ex altera parte eundem invadente. Polono enim & Persa, ex foedere in exitium Turcæ conspirantibus, Turca

resistendo non est; sed succumbat & pereat oportet. Porrò Polonis Turcicum Bellum est necessarium; tum ut Turcam longius à finibus suis submoveant, tum ut perpetuos & furtivos Tartarorum incurfus à sese in Turciam avertant; ibique cum utrisque aperto Marte configant, uti nuper, gloriosè & feliciter fecerunt. Poloni ergo & Germani, cum auxiliis summi Pontificis, Regis Christianissimi, & Regis Catholici, Walachiam, Hungariam, cæterasque Provincias nuper à Turcis fraude sibi ereptas, facile recuperabunt.

Sed proh dolor! proh scelus! Christiani in Christianos, ob terræ angulum, ob exile honoris punctum, internecinis odiis & præliis inter se decertant! à Christianis effunditur sanguis Christianus, Christi Sanguine redemptus: madent manus Christianæ Christianorum sanguine, & carnem Christianam, Carni Christi consanguineam conscindunt, mactant, discerpunt? Ubi fides? ubi spes? ubi timor Dei? ubi charitas? ubi Religio Christiana? ubi Philadelphia & amor fra-

ternitatis? Christiani uno Christo Patre, una Ecclesiâ Matre regenerati, uno Pane Eucharistico viventes, una fide, una spe, unâ charitate consecrati, & confociati, unius Dei, unius Religionis vinculo, & Sacramento constricti, sese quasi lupi spoliant, laniant, excarnificant. Hæc videt & in sinu ridet Turca, ac quasi tigris hinnulos de gleba graminis inter se arietantes, occupat, rapit, & devorat: tam lenti audient ista? tam lenti vident Principes Christiani?

Ita est, Christianorum dissidia perdidderunt, & Turcis prodiderunt Asiam, Græciam, Hungariam, aliaque opulentissima regna. Hoc est quod queritur Michæas: Filius contumeliam facit Patri, & inimici hominis domestici ejus, *c. 7.* Et Jeremias: Omnes amici ejus spreverunt eam, & facti sunt ei inimici, *Thr. 2.* Et Sponsa *Cant. 1.* Filii matris meæ pugnaverunt contra me. Prophetæ ad unum omnes vix aliud vaticinantur, dolent, & deplorant, quàm exitium Terræ Sanctæ. Quod ipsa ob fidei, morum, animorum dissidia Chaldæis aliisque infidelibus tradenda sit, adeo-

que omnes Israëlitæ hortantur, orant,  
obsecrant, & quâ vitam corrigendo,  
quâ orando, quâ armis propugnando,  
quâ in unam fidem & sententiam con-  
spirando, tantam Ecclesiæ & Reipu-  
blicæ cladem avertant.

Clamat Osee c. 5. Clangite Buccinâ  
„ in Gabaa, tubâ in Rama, Ululate  
„ in Bethanem. Et Jeremias c. 6. Con-  
„ fortamini filii Benjamin in medio  
„ Jerusalem, & in Thecuâ: Clangite  
„ Buccinâ, & super Bethacarem levate  
„ vexillum, levate signum in terra:  
„ Clangite Buccinâ in gentibus, san-  
„ ctificate super eam gentes.

Idipsum non solis Judæis, sed &  
Christianis insonant: magis enim Chri-  
stianis quam Judæis suas scripsere Pro-  
phetias: atque Christianis Terra San-  
cta magis propria longeque sanctior,  
charior, & venerabilior est, per  
Christum, B. Virginem, Apostolos,  
primitivos fideles, primamque Eccle-  
siam, quæ ibi nata adolevit, seque  
per totum orbem sparfit, & propaga-  
vit. Quid ergo hæremus? quid mo-  
ramur? Prophetis obtemperemus,  
majores nostros æmulemur, fataga-

mus terram Christi, Christo assere-  
re, prima Ecclesiæ prædia illi resti-  
tuere: domicilium SS. Triadis, subla-  
tis execrandis sacrilegiis, illi reddere,  
ejusque laudibus, & incruento ac  
magno Sacrificio Agni Dei, conse-  
crare; qui seipsum, illâ in urbe, Deo,  
uni, trino, dicata; obtulit in holo-  
caustum suavissimi odoris: non pro  
nostris tantum, sed etiam pro omnium  
gentium, pro totius mundi peccatis.

## §. III.

**N**Umquam tanta rei benè geren-  
dæ spes affulsit quanta nunc: vi-  
detur Deus eam ultro Christianis of-  
ferre, & in manus dare, quando, ut  
alia taceam, Turcas animis cadere,  
copiis viribusque minui, internecinis  
agitari discordiis, pavidos regni se-  
ctæque suæ interitum expectare. Chri-  
stianos verò animosos hiscè omnibus  
assurgere, erigi que conspicimus: quan-  
do Catholicos Principes, oppressa vel  
suppressa rebellium hæresi dominari,  
arcto que inter se connubiorum vin-  
culo foederari, ac universos zelo Re-

ligionis agi, accendique, cernimus &  
 gratulamur. Quid enim propè debel-  
 lata rebellium hæresi superest? nisi ut  
 ejus reliquias subigant, ac inde ejus  
 sororem, alteram, inquam rebellis in-  
 fidelitatis speciem, Mahometismum  
 debellent? Ille jam effetus conse-  
 nescit, & sponte sua ad interitum ruit:  
 peregit suum ipse sæculum, suam vi-  
 xit ætatem, magnam utique mille an-  
 norum quibus stetit vigitque impia  
 Mahometi lex: iisque elapsis occasu-  
 rum olim Mahomet ipse prædixit. Jam  
 ergo decrepitus occasui vicinus est:  
 occidentem & prolabantem impellant  
 dumtaxat, & conjunctis manibus pro-  
 trudent Christiani; & acta res est, il-  
 licò ejus ruinam videbunt, & exulta-  
 bunt; & sanè eam jam inchoatam  
 conspiciamus, dum assiduâ, & vati-  
 niana eorum inter se dissidia, tumultus,  
 & seditiones intuemur. Falli enim  
 nescit, & nequit æternæ veritatis vox:  
 Omne regnum in se divisum desola-  
 bitur. Concidunt sese invicem Turcæ,  
 concisos occupent, Christiani. Evigi-  
 lent ergò sine mora, & tam commodâ  
 occasione utantur. Vetus sapientum

fuit estque omen, Janizerorum potentiam, indomitamque audaciam, Ottomanicum Imperium perdituram. Id jam in procinctu est, ipsi Turcæ dum vident se destitui, Principe eximio, milite selecto, consilio, pecuniâ, concordia, animo, viribus, propterea profertur de suo, jam conclamatum esse imperio: ipsi Christianis ultrò se offerunt, ac tantum illos non advocant. Tot Christianorum millia miserè sub jugo Turcico gementia, passis manibus, per sacra omnia opem nostram implorant, seque & fortunas omnes offerunt, ut jugum hoc excutiant: hæc ipsa à tam dira tyrannide, & à manicis ad pileum, & libertatem vocata, si dumtaxat eis arma suggerantur, ac Ducem qui Bellum inchoet videant, illicò sequentur, & quidquid poterunt alacres conferent, ut ab immani, quod Turcis pendunt tributo, liberentur. Multi etiam inter Christianos, licet in fide Heterodoxi, tamen quia Principibus suis fideles, & quia Christi professores, libentes præsentem occasionem arripient, & si invitentur, in societatem

Belli ultrò venient: tum ut contra communem Christiani Nominis hostem conspirent: Commune enim periculum concordia propulsandum est, ait, Cornelius Tacitus, ejusque jugum, quam longissimè à se amoliantur, tum ut Christianum Imperium, propugnent, & propagent; tum ut suas ditiones & fortunas ex opimis Turcarum spoliis augeant, & locupletent.

## §. IV.

**C**Æterùm agitur hic non modò de amplissimo, & ditissimo Ottomanorum Imperio occupando, sed de multorum millium, imò millionum animarum salute æternâ: quæ sanè sine impiâ crudelique socordia negligi nequit. Nunc enim magis quam unquam proclive est, ac facilè Christianis; ut Turcæ adimant regna omnia, suis majoribus, per summum scelus erepta, ut Ecclesiæ sibi que restituant, Asiam, Hungariam, Græciam, Macedoniam, Thraciam, Armeniam, Galatiam, Cappadociam, Epyrum,

Cyprum, Bithyniam, Pontum, Syriam, Palestinam, primasque orbis Provincias, à Sanctis Apostolis, Petro & Paulo ad Christum conversas; eorumque & Ecclesiæ prima quasi prædia, & Patrimonium, Ægyptum, Africam, Æthiopiam, totumque Orientem. Quis his dormiet? quis non protinus evigilabit? quis non opes omnes & vires, omne ingenium, & consilium in opus tantum, tanti que momenti offerat & conferat?

Quod si Persa, aut quis novus Tamarlanes, mundi terror Bellicosus, & acer in armis, nobis otiantibus, aut dormientibus regiones illas præoccupet: sanè magno terrori evadet Christianis, eis que utpotè duplo jam potentior, in armis exercitior, tot victoriis insolentior, formidabilius quam Turca imminebit. Ut eum Monarchiam Europæ ambientem ab urbibus tectisque nostris submovere non valeamus, quem à vicinis arcere, non volumus. Sanè videtur Deus optimus maximus, claris suæ mentis indiis ostendere, se velle, ut Bellum hoc Sacrum capeffamus: cùm occa-

siones undique tam evidentes, illius fe-  
 liciter conficiendi, quales à mille annis  
 non dedit, modò suggerit, ultroque of-  
 fert: quas si elabi è manibus sinamus,  
 nunquam amplius illæ redibunt. Re-  
 rum occasiones tarditatem & igna-  
 viam nostram non expectant, ait sa-  
 pienter Demosthenes Philippo I. sed  
 nisi illicò præhendantur cum sese  
 ostentant, diffugiunt, & irrevocabi-  
 les sunt. Tritum est illud, Fronte ca-  
 pillata est, à tergo Occasio calva.  
 Earum neglectum graviter ulciscetur  
 justus omnium judex, vindexque  
 Deus: atque illos ipsos dorso nostro  
 dabit in flagellum perpetuum, eò  
 quod ipsi eos subigere nolimus, quos  
 ultro in sinum offerebat. Ita Cana-  
 næis subjecit Judæos, eò quod ipsi  
 illos subigere, & delere; prout jusse-  
 rat Dominus, omisissent: ac pa-  
 cis foedera cum eis iniissent, uti vi-  
 dere est in totâ Judicum Historia:  
 idque moriens eis prædixerat Josuë  
*Cap. 23.* Ut sint, inquit, vobis in  
 foveam ac laqueum, & offendicu-  
 lum ex latere vestro, & sudes in ocu-  
 lis vestris, donec vos auferat atque

disperdat de terrâ hac optimâ, quam  
tradidit vobis.

Ambabus ergo ulnis acceptemus,  
& amplectamur præsens hoc tam libe-  
rale Dei donum; utamur occasione  
quam nobis in manum dat, subdamus  
Mahometanos nobis, ne cogamur eis  
colla subdere, eosque habere Domi-  
nos, imò tyrannos, & tortores, quos  
modò possumus habere subditos, &  
supplices: Deo optimo maximo ad id  
tam manifestis ostentis, vocanti pa-  
reamus; ne in die iudicii, tantæ oc-  
casionis, totque millium animarum  
salutis neglectæ, rigidam à nobis ra-  
tionem reposcat, rigidus munerum  
suorum æquè ac occasionum, & bo-  
norum operum exactor Christus Do-  
minus. Si verò paruerimus, Prophe-  
tas honorabimus, Prophetarum vo-  
tis satisficiemus, Prophetarum ora-  
cula adimplebimus; adeoque Sanctos  
Prophetas, Spiritum ipsum Sanctum  
qui locutus est per ora Prophetarum,  
Christum Dominum omnium Salva-  
torem, maximè fidelium: totam San-  
ctissimam Triadem, Deiparam, A-  
postolos, eorumque fidem, & Reli-

gionem quasi exules, postliminio Terræ Sanctæ restituemus, Angelos Sanctos miro gaudio afficiemus, Dei-Hominumque gratiam, & Gloriam Æternam nobis conciliabimus. Amen.

### NUMERUS UNDECIMUS.

*Quâ ratione magni acervi pecuniarum facile construi possunt, & quis eorum fidelis dispensator ad expensas Belli Sacri.*

#### §. I.

**N** Ec verò Belli nervus pecunia deesse poterit, si quælibet urbs, & Provincia vel modicum conferat. Unus Sanctus Ludovicus, olim omnes Belli Sacri expensas, per plures annos præstitit, nunc eas non præstabant universi Principes Christiani, illo longè ditiores?

Præsertim si Militaris Pragmatica observetur, ut milites frugales sint, in victu, vestitu, nec auro, vel cyatis, sed ferro, & hastis depugnent, uti faciunt Turcæ & Tartari. Quin & hostiles